

egen drift kan tage sager op, indkalde sager og gennemgå sager, som kan bidrage til større ensartethed.

Jeg mener, det bør være det uafhængige nævn, der sikrer det – ud fra den lovgivning, der nu engang er, og de regelsæt, som så bliver udmøntet med baggrund i lovforslaget her og med de bemyndigelser, der ligger hos mig – og ikke Civilretsdirektoratet, som er direkte underlagt min instruks. Men det er da noget, jeg er indstillet på at drøfte med Folketingets partier, dog tror jeg ikke, det er så dårlig en arbejdsdeling, der er fundet, og som jo også følger den indstilling, der foreligger fra Adoptionsudvalget.

Hr. Peter Skaarup stillede spørgsmål, om vi ikke kunne sikre, at der kom flere danske børn til adoption herhjemme. Det er jo et virkelig stort spørgsmål, for det bringer os i det dilemma, at vi godt kan se, at der er nogle børn, der allerede ved fødslen kan løbe en risiko for at få nogle meget, meget dårlige opvækstbetingelser i den familie, de er født ind i. Men på den anden side – at være den myndighed, der skulle træffe afgørelsen om at foretage en tvangsadoption væk fra de biologiske forældre – ja, jeg vil sige, at for mit eget vedkommende ville jeg meget nødtigt være den klageinstans, der skulle behandle den type sager.

Det er derfor, at man også inden for gældende lovgivning, hvor man jo altså har hjemmel til at kunne foretage tvangsadoptioner, er meget tilbageholdende med at gøre det, og det er ud fra min egen etiske og moralske synsvinkel fuldstændig forståeligt, at man er meget tilbageholdende med – forever – at fjerne børn fra deres forældre, for det er jo så definitivt, når man først har bortadopteret barnet.

Fru Sonja Albrink var inde på den aldersgrænse, der ligger heri. Vi har her valgt som hovedregel at lægge en aldersgrænse på de 40 år, men med mulighed for den fleksibilitet, at hvis den ene af ansøgerne er yngre end den anden, kan den anden gå over 40-års-aldersgrænsen, og også med en større fleksibilitet, for så vidt angår børn med handicap eller ældre børn.

Når jeg mener, at det alligevel er rigtigt at lægge en aldersgrænse ind, er det, fordi vi bør sige til de par, der forsøger af fuld kraft gennem andre metoder at få børn, at hvis det nu ikke lykkes, skal de lidt hurtigere tænke på den mulighed, der ligger i at gennemføre en interna-

tional adoption, således at tiden ikke er gået og de er blevet for gamle, inden de bringer det ind i deres overvejelser, at det også er en mulighed.

Jeg tror også, det har betydning, som vi tidligere har debatteret, at forældrene er relativt unge under børnenes opvækst; det har det i hvert fald haft for mit eget vedkommende.

Jeg håber efter den meget positive modtagelse, at lovforslaget vil få en hurtig gang gennem Folketinget.

Jeg skal som afslutning sige til hr. Tom Behnke, at når vi ikke har henlagt det til formidlingsorganisationerne at forestå kurset og stå med ansvaret for kurset, er det for at have den arbejdsdeling, som jeg tror adoptanterne er glade for: at myndighederne har et ansvar for en del af det her, og at det så er de private organisationer, som har den rolle at forestå kontakten til udlandet og fremskaffe børn fra udlandet til international adoption.

Jeg tror, at hvis man mikser det her for meget, kan det kun være med til at skabe utryghed, og jeg mener fortsat, at det er den rigtige model, at det at stå for kurset, som er en vigtig brik, er en myndighedsopgave.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 41: Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Beslæglæggelse, edition, fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation samt prøvesagsordning for advokater m.v.). Af justitsministeren (Frank Jensen). (Fremsat 8/10 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Per Kaalund (S):

Den ændring af retsplejeloven, vi har til behandling i dag, omfatter beslaglæggelse, edition, fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation samt endelig noget om prøvesagsordning for advokater.

Formålet for så vidt angår ændringerne omkring beslaglæggelse og edition er en revision og en modernisering af reglerne. Vi synes i den socialdemokratiske gruppe, at det er en god modernisering, der er foretaget, og en god revision. Der er ikke tale om nogen omfattende reform, men der er tale om, som der står i bemærkningerne, sproglig og systematisk modernisering af nogle regler, som stammer helt tilbage fra 1916, dvs. at de er godt 80 år gamle. Vi betragter det, der sker her, som en god ting.

Med hensyn til regulering af politiets anvendelse af en række efterforskningsskridt i forbindelse med opklaring af lovovertrædelser er der tale om fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation. De har hidtil været ulovregulerede, og det kan på sin vis undre. Der er her tale om tvangsindgreb, typisk over for sigtede personer, og om, at nogle ting, der som nævnt ikke tidligere har været lovregulerede, nu skal reguleres.

Med hensyn til fotoforevisning har der været lovregler om, hvilke foto der kan optages, hvordan de skal opbevares osv., men ikke om, hvordan politiet kan anvende disse billeder. Derfor er det rigtigt at få reguleret også dette punkt.

Vi finder, at lovforslaget giver en fornuftig afvejning af på den ene side hensynet til en effektiv kriminalitetsbekæmpelse og på den anden side de afgørende hensyn, der må tages til den enkeltes retssikkerhed.

Betingelserne for anvendelse af nævnte tvangsindgreb forekommer rimelige, også under hensyntagen til den formodede lovovertrædelse. Kriminalitetskravet vil typisk være, at der skal være tale om lovovertrædelser, der kan idømmes straf for i størrelsesordenen 1½ års fængsel og opefter, og der skal yderligere være tale om både en rimelig og en bestyrket mistanke, ligesom indgrebet skal være af væsentlig betydning for efterforskningen.

Vi er i øvrigt enige i, at som hovedregel skal disse tvangsindgreb i forbindelse med politiets efterforskning alt andet lige være forbudte, medmindre de er særligt tilladte. Det modsatte, hvor alt ville være tilladt bortset fra det, der

måtte være forbudt, vil vi ikke være tilhængere af. Så vi synes, det er en rigtig hovedregel, der er lagt i dette lovforslag.

Med hensyn til den sidste del omkring ændringen i prøvesagsordningen for advokater, hvor der i dag er tale om, at der skal være to prøvesager ved samme ret, enten ved en landsret eller Sø- og Handelsretten: Der er et ændringsforslag her, der går ud på, at de to prøvesager kan finde sted ved forskellige retter, og at 3-års-fristen ændres til en 5-års-frist. Det kan vi også støtte.

Samlet kan den socialdemokratiske folketingsgruppe altså anbefale dette lovforslag.

Karsten Nonbo (V):

Jeg skal indledningsvis advare justitsministeren om, at også i denne tale kan der forekomme sekvenser, som umiddelbart kunne lyde, som om Venstre ikke er for lovforslaget. Det skal justitsministeren tage roligt. Det, Venstre ønsker at gøre, er at belyse vores lovforslag og vores lovgivningsarbejde fra begge sider; så det skal ministeren tage stille og roligt.

Jeg kan også berolige ministeren med, at både i dette forslag og i det forrige forslag skal Venstre nok komme med en konklusion, når vi når frem til målstregen. Det, vi meget nødig vil, er at forfalde til at falde om på ryggen og lade os klø på maven, før vi har set på, om der virkelig er ting, der skal vendes. Det mener vi også der er i dette lovforslag. Der er ting, der skal vendes. Vi skal ikke ubetinget sluge den, som den er.

Det er sådan, at der findes lovregulering på nogle af områderne. Det er også sådan, at der er andre områder, som er ureguleret, og igen må vi sige, at selv på de uregulerede områder er det gået meget fint. Det, vi i Venstre kan være bekymrede for, er, hvis vi går ind i en detailregulering, en detailregulering, som gør, at lige pludselig bliver det, man ikke kan læse sig til, lovligt. Vi skal passe på, at vi bevarer den sunde fornuft og det enkelte skøn, således at vi ikke hver gang skal slå op i loven for at finde ud af, hvad der er ude på overdrevet, og hvad der ikke er.

Der skal heller ikke herske nogen tvivl om, at vi i Venstre arbejder på, at der skal forebygges og opklares flest mulige forbrydelser, samtidig med at der selvfølgelig ikke skal indføres politistatsmetoder.

Jeg kan heller ikke lade være med at nævne, at der i et høringssvar fra Rigspolitechefen og

fra Politidirektøren i København netop nævnes, at dette lovforslag kan medføre et øget ressourcforbrug. Det er alt andet lige et øget ressourcforbrug, som vil gå ud over det øvrige opklaringsarbejde, og det kan godt være et forbehold, som vi vil tage i Venstre. Vi vil gå ind i et arbejde, hvor vi får vendt hver enkelt sten, inden vi siger enten ja eller nej. Men vi skal nok nå frem til at sige ja eller nej. Der er nok også et par paragraffer, der skal ændres, men det må de spørgsmål, vi stiller i forbindelse med udvalgsbehandlingen, jo vise.

Jeg skal heller ikke lade være med at udtrykke en vis bekymring over, at når man som nyalgt glæder sig til at gå ind i Retsudvalgets arbejde, så er det første, man ser i et lovkatalog, forslag om mindre isolationsfængsling, forslag om lempelser for prøveløsladelse, forslag om, at fængsledes kontakt til samfundet skal udvides, og forslag om, at visse reguleringer inden for Direktoratet for Kriminalforsorgen nu pludselig skal regelreguleres ved lov. Altså man skal ind og se på, om der nu er grund til, at den og den ikke må gå ud; det skal man ind og have domstolsafgørelse på. Det finder vi meget bekymrende.

Alt i alt er det et lovforslag, vi vil kigge på. Vi vil kigge på det med en vis skepsis. Selvfølgelig er vi ikke negative på forhånd, men vi vil heller ikke her afgive et tilsagn om, at vi spiser det råt for usødet.

Bendt Bendtsen (KF):

Justitsministeren har lavet et såkaldt opsamlingsheat med det foreliggende forslag. Der er noget, der er godt, og så er der noget, vi måske kan være en smule bekymrede over, men det kan være, at vi under behandlingen i udvalget kan få sat tingene på plads.

Det ser ud til, at man nu skal ind og lovregulere et område, som hidtil har været ulovreguleret, men som har været båret af det, vi kalder sund fornuft – en fremgangsmåde, som vel at mærke ikke har skabt de store problemer og den store kritik i det daglige arbejde.

Der skal lovgives, og når der detailreguleres så voldsomt, som der er tale om nogle steder i forslaget, kan vi risikere at få nogle utilsigtede problemer. Det er så åbenbart det, vi er nødt til at gå ind og se på om vi kan få løst. Det vil vi selvfølgelig arbejde positivt med, men omvendt må vi sige, at lovforslaget også indeholder regler omkring beslaglæggelse, som er groet i De Konservatives have.

Om lovforslaget kan vi sige, at opklaring og bekæmpelse af kriminalitet har stor vægt for os i Det Konservative Folkeparti, når vi går ind og ser på ændringen af reglerne på området. Umiddelbart kan det se ud til, at det ikke skaber nogen ændringer i de redskaber, politiet i dag anvender i efterforskningen mod kriminalitet.

Retsplejeloven er som bekendt politiets værktøjskasse, og det er vigtigt, at politiet har de rigtige værktøjer til rådighed, når opgaven skal løses.

Vi vil følge det her lovforslag meget nøje og arbejde positivt med det, men vi mener også, at der muligvis er tilretninger, før det egentlig passer ude i virkeligheden. Her tænker jeg på fotoforevisningen, som er et meget anvendt efterforskningsmiddel til fastlæggelse af en gerningsmands identitet. I praksis foretages en sådan forevisning ofte ude i marken under efterforskningen, også for at få konstateret, at forurettede ikke kan udpege en gerningsmand.

Hvis disse bestemmelser medfører, at en forsvarer skal være til stede, vil denne efterforskning falde til jorden, og effektiviteten vil forsvinde ud i det blå. Men hvis vi kan forstå forslaget på den måde, at forsvareren først skal være til stede, når der er rejst en konkret sigtelse mod en person, så kan det se anderledes ud.

Vi har også noteret os Rigspolitichefens høringsvar, hvor man anfører:

»En regulering som foreslået vil, således som det påpeges i betænkningen, indebære en begrænsning af politiets adgang til at anvende de nævnte efterforskningsmidler og vil i et vist omfang betyde øget ressourceanvendelse for politiet.«

Jeg vil godt spørge ministeren om, hvordan det hænger sammen med oplysningerne på side 41 i forslaget, hvor man skriver, at lovforslaget ikke skønnes at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Hertil kommer også bemærkningerne fra Rigspolitichefen om problemerne omkring observationsfotografier, hvor det kan give nogle utilsigtede problemer i forbindelse med efterforskning af forbrydelser, som ikke er fuldbyrdet, og hvor det foregår uden de mistænkte vidnen. Jeg tænker her specielt på narkoefterforskningen og den organiserede kriminalitet.

Jeg vil sige om reglerne om beslaglæggelse, at vi har ventet på disse regler siden november sidste år, men valget kom som bekendt i vejen.

Det var en kendelse fra Højesteret fra den 17. juni 1997, der satte en brat stopper for politiets hidtidige praksis ved beslaglæggelser. Indtil denne dato foretog politiet foreløbige beslaglæggelser til dækning af sagsomkostninger og bøder uden forudgående retskendelse, når den pågældende skyldte penge i det, vi kalder gamle sager.

Det satte Højesteret en stopper for, og siden juni 1997 har man så haft det problem, at politiet ikke kunne foretage denne foreløbige beslaglæggelse, når man traf en kriminel med 50.000 kr. i baglommen, selv om den pågældende skyldte mange penge i både bøder og sagsomkostninger. Det får vi gjort op med, det er vi tilfredse med.

Jeg vil gerne sige, at alt i alt går vi positivt ind i arbejdet med dette lovforslag, men der er altså nogle problemer omkring fotodelen, som vi gerne vil se på, og vi vil i hvert fald gerne have disse ting bearbejdet under et udvalgsarbejde, så vi ikke ødelægger politiets efterforskning og den effektivitet, der er omkring politiets efterforskning.

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt indledningsvis sige som generel kommentar til lovforslaget i forhold til vores lovgivning herinde – dette i forlængelse af, at Folketinget for nylig havde en konference om lovgivningens kvalitet – at her har vi et lovforslag, der bygger på to betænkninger, det vil sige grundige forarbejder, fra henholdsvis 1991 og 1995, betænkninger, der er lavet af Justitsministeriets Strafferetsplejeudvalg, som er bredt sammensat, og hvor man så har forskellige synspunkter vejet imod hinanden; man kan læse mindretals- og flertalsudtalelser. Vi har et lovforslag, hvor man kan se, hvad det er for nogle synspunkter, der har gjort sig gældende, og vi har en fremstilling af lovforslagets indhold, som også, mener jeg, er eksemplarisk i forhold til, hvad man kan forvente af en kompliceret lovgivning.

Det vil jeg godt sige indledningsvis, og jeg ved godt, det ikke er ministeren selv, der har æren af det, men det er en tradition – eller det har i hvert fald været tilfældet to gange i Justitsministeriet – at man har disse faste udvalg, som arbejder med tingene og laver betænkninger, som er udtryk for den dér bredde, som jeg mener er vigtig for os, når vi skal lovgive.

Det betyder så også, at man har en større trykthed i spørgsmål, som er rimelig kompliceret, og som også er juridisk komplicerede. Man har en trykthed i forhold til, hvad det er, man tager stilling til fra Folketingets side.

Det betyder selvfølgelig ikke, at vi bare skal sige ja til alt, men det gør i hvert fald – når vi diskuterer lovgivningens kvalitet og vi skal sikre os, at lovene er sådan, at det er forståeligt, at det er entydigt, at man tager hensyn til mange aspekter – at så lever dette lovforslag op til det.

I forhold til lovforslaget er der nogle ting i det, som vi i forbindelse med udvalgsarbejdet godt vil se nærmere på. Det er specielt en enkelt bemærkning fra mindretallet i forhold til det, mindretallet siger om efterlysning, hvor man mener, det skal henlægges til rettens afgørelse, i tilfælde af at der bliver tale om efterlysning.

Der er også i forbindelse med høringsvar nogle ting, som vi mener det kan være værd at overveje, f.eks. i hvilket omfang man skal tage det med ind. Det er bl.a. nogle af de ting, som kommer fra Advokatrådet, hvor man også netop lægger vægt på, at man i højere grad skal sikre den mistænkte i forbindelse med beskikelse af forsvarer og sådan nogle ting, hvor man er inde i de sammenhænge. Det er også i forbindelse med forevisning af foto, hvor man så senere skal have oplysning om de her ting.

Det vil sige, at vi generelt er meget positive over for forslaget, men at vi altså mener, der er nogle synspunkter, som er kommet fra mindretallet i et enkelt tilfælde, fra Advokatrådet og også fra Østre Landsret omkring habilitet, og som er grundlæggende for alle de ting, som jeg her har nævnt, nemlig retssikkerheden i forhold til den enkelte. For det er klart, at her er der to hensyn, nemlig hensynet til opklaringen af en mulig kriminalitet – i mange tilfælde ved man, at der er tale om kriminalitet, men man ved bare ikke, hvem der har begået den – og så hensynet til den enkeltes retssikkerhed.

De to hensyn skal man tage, og man skal tage begge hensyn. Derfor er det vigtigt i den her forbindelse at konstatere, at man ikke i bestræbelserne, som man selvfølgelig skal gøre sig, for at opklare en forbrydelse, krænker retssikkerheden. Det er derfor, vi synes, at indvendinger, der er kommet i høringsvarene, og som også er kommet fra mindretallets side, er relevante.

I forlængelse af det, som en anden ordfører, hr. Bendt Bendtsen, var inde på, nemlig om det koster ekstra, vil jeg sige, at jeg har det sådan, når jeg i et lovforslag læser, at det skønnes ikke

at have konsekvenser for udgifter og den slags ting, at så er det en sætning, man vist pr. automatik skriver ind hver gang.

Man må jo sige, at når det drejer sig om sådan noget, og ikke mindst når det drejer sig om retssikkerhed, koster det penge. Det er billigere at lade være med at have retssikkerhed. Der er ting, der tager tid i den her forbindelse, som koster penge, så jeg hæfter mig aldrig ved den bemærkning – for jeg tror altså som sagt, at man har sat den ind pr. automatik – at det skønnes, at det ikke giver ekstraudgifter. Der er ingen, der ved det. Det er muligt, at det ikke gør det, og så er det udmærket. Gør det det, og det er, fordi vi vil have en større kriminalitetsopklaring, eller det er, fordi vi vil sikre retssikkerheden, jamen så er det penge, man er nødt til at give ud.

Peter Skaarup (DF):

I Dansk Folkeparti har vi den opfattelse, at nye forslag på retsområdet først og fremmest bør tage udgangspunkt i en hensyntagen til ofrene for forbrydelserne, ofrene for kriminalitet. Vi må nok sige, at dette forslag efter vores opfattelse slet ikke i tilstrækkelig grad tager hensyn til ofrene for kriminalitet, men tværtimod i høj grad tager hensyn til de mennesker, der begår kriminaliteten her i samfundet. Derfor er vi vældig skeptiske, og derfor vil vi under udvalgsarbejdet spørge til en række af de nye muligheder, der er fra forskellige menneskers side til at blande sig i politiets arbejde, og ofte vil det være på forbrydernes side, at den indblanding kommer til at foregå, nemlig via den lovgivning, som vi skal vedtage her i dag, bl.a. på de hidtil ulovregulerede områder, som det nævnes.

Her synes jeg, at man skal lytte meget til de ordførere, der har været oppe fra Venstre og De Konservative, hr. Karsten Nonbo og hr. Bendt Bendtsen, som begge to kender dette her forslags konsekvenser for det praktiske arbejde i politiet, og som begge her fra talerstolen kan fortælle os, at det vil medføre problemer i forhold til politiets arbejdsmuligheder, at det vil medføre øget bureaukrati eller i hvert fald øget ressourceforbrug, kan man også citere politidirektøren for.

Det er så noget, som må pålægges justitsministeren, for hvis det er tilfældet, så er det jo klart nok, at Folketinget må sende midler med ud med det her forslag og ikke, som der står i teksten, bare henvise til, at det her forslag ikke

har nogen økonomiske konsekvenser. Her vil jeg godt spørge justitsministeren, om det så er tilfældet, at man vil ledsage forslaget eventuelt vedtagelse med, at der så også kommer nogle midler ud til de myndigheder, som skal administrere det bureaukrati, der lægges op til.

Det er også klart nok, at der i forslaget ligger nogle lempelser over for kriminelle, som efter vores opfattelse er for grove og for vidtrækkende. Der gives for store muligheder for ved hjælp af reguleringer nu at hjælpe potentielle kriminelle, og dér er det stadig væk vores opfattelse i Dansk Folkeparti, at vi først og fremmest er nødt til at stille os på ofrenes side imod de kriminelle, imod forbryderne.

Generelt må vi med hensyn til forslaget sige – og det er lidt i lighed med det, som hr. Aage Frandsen sagde – at forslaget ikke lever helt op til de ting, der blandt andet var fremme under Folketingets konference om lovkvalitet. Der er en række af bemærkningerne, som f.eks. ikke indeholder en beskrivelse af de høringssvar, som er kommet, hvor det kunne være en fordel også for folketingsmedlemmerne, at vi kunne få lov til at se mere præcis, hvad det egentlig er, man mener i det omkringliggende samfund om det her forslag.

Det gør man vældig godt i den kommunale verden, når man hører forskellige parter om et forslag, hvor man beskriver punkt for punkt, hvad høringssvarene går ud på, ikke i lange sætninger, men ganske kort. Det bruges i et vist omfang nogle steder her, men det bruges i et alt for lille omfang, og det var en af de ting, som var fremme under den konference: at det var noget, man skulle tilstræbe.

Nu erkender jeg så, at det her forslag måske har ligget klar i længere tid, og at der ikke rigtig kunne blive taget hensyn til de bemærkninger, der var under lovkvalitetskonferencen, men det havde været ønskeligt, hvis der havde været en større grad af beskrivelse af høringssvarene. Og her vil jeg igen hæfte mig ved politiets høringssvar, som der efter vores opfattelse skal tages meget hensyn til i det fremtidige arbejde med det her forslag.

Jeg skal til slut sige, at Dansk Folkeparti ikke vil afvise forslaget og sige, at det ikke skal gennemføres. Vi vil ikke afvise, at vi i sidste ende kommer til at stemme for det, men vi vil altså gerne have lov til i lighed med Venstre og De Konservative at pege på de problemer, der ligger i, at man regulerer hidtil uregulerede områ-

der, og at det vil medføre et øget ressourceforbrug.

Så vil vi også gerne henstille, at man ved udvalgsarbejdet også stiller sig på ofrenes side og ikke på forbrydernes side i kriminalitetsbekæmpelsen.

Sonja Albrink (CD):

I bemærkningerne til lovforslaget præsenteres forslaget som en revision og en modernisering af retsplejelovens bestemmelser om efterforskning, samtidig med at man præsenterer ny regulering af efterforskningsmetoder, som hidtil har været uregulerede.

I CD mener vi, at reglerne om tvangsindgreb skal indeholde en afvejning mellem hensynet til den enkeltes integritet og sikkerhed på den ene side og hensynet til en effektiv kriminalitetsbekæmpelse på den anden side.

Umiddelbart ser lovforslaget ud til at være i overensstemmelse med disse principper, samtidig med at det kan konstateres, at forslaget langt hen ad vejen blot kodificerer den praksis, som politiet i forvejen anvender i forbindelse med brugen af de uregulerede efterforskningsmetoder.

Selv om det i bemærkningerne til forslaget er anført, at der ikke er tale om nogen reform, så er det vel ikke for meget sagt, at der trods alt er tale om, at der nu i høj grad bliver lagt nogle faste rammer for efterforskningen, og at bestemmelserne om eksempelvis observation med kikert eller fotografering med deres kriminalitetskrav udelukker denne efterforskningsmetode i sager, hvor strafframmen ikke overstiger bøde. Dette er blot sagt for at præcisere, at her er tale om lovgivning, der fortjener et særdeles grundigt udvalgsarbejde.

Som forslaget foreligger, synes vi i CD, at der er gode intentioner, men også at der er ting, der kræver en nærmere udvalgsbehandling, og derfor ser vi frem til et konstruktivt udvalgsarbejde.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg lagde især mærke til ordførertalen fra Socialistisk Folkeparti, hvor hr. Aage Frandsen priste lovforslaget her, fordi det var et resultat af et meget grundigt forarbejde med to store betænkninger og et meget omfattende bemærkningsapparat til lovparagrafferne her.

Det synes jeg man skal lægge vægt på i bedømmelsen af forslaget, fordi nogle af dem, der har kritiseret den voldsomme detailregulering,

nemlig repræsentanter for dem, der skal leve under den her detailregulering, dvs. politiet, nu må være klar over, at når der er lavet sådan et grundigt forarbejde, som der er her, er det jo ikke helt uvæsentligt; så har vi faktisk et godt grundlag at tage beslutning på her i Folketinget.

Det synes jeg er vigtigt at gøre sig klart, når vi står foran udvalgsarbejdet. Vi har faktisk et godt beslutningsgrundlag. Og så må selv de, der kunne være kritiske over for den voldsomme detailregulering, sige, at det er vigtigt, at vi her afvejer den enkeltes retssikkerhed over for hensynet til effektiviteten i efterforskningsarbejdet.

Også det, som politiet kalder den sunde fornuft, kan altså sættes på ord og i paragraffer, sådan at man sikrer sig, at der selv i de helt utænkelige tilfælde, hvor den sunde fornuft ikke skulle være til stede, gælder nogle regler, som man skal rette sig efter.

Det Radikale Venstre støtter forslaget og går ind i udvalgsarbejdet med fortrøstning.

Line Barfod (EL):

Det her lovforslag består af flere forskellige ting, og rent principielt vil jeg gerne opmærksom på, at vi mener, det er et problem, når man samler mange forskellige ting i ét lovforslag.

Det forslag, der er om ændring af prøvesagsordningen for advokater, synes vi er udmærket, men man bør overveje, om man ikke skal gå længere, end man har gjort her i forslaget, fordi der i dag efterhånden er så få sager, der får lov at komme for landsretten, at det bliver sværere for advokater at få en prøvesag.

Så er der nogle forskellige mindre ændringer omkring sagkyndige dommere og forskellige andre ting. Det ser fornuftigt nok ud.

Så er der en modernisering af reglerne om beslaglæggelse og edition. Det er meget fint, at man jævnlige ser på, om bestemmelser bør moderniseres og bl.a. gøres lettere forståelige. Der er dog nogle punkter i forslaget, som vi gerne vil se nærmere på under udvalgsarbejdet, bl.a. det, at vi mener, at den første gennemgang af papirer, der er blevet beslaglagt, skal ske i retten, uanset om papirerne stammer fra journalister eller fra andre grupper.

Den sidste klump af forslag er så regulering af nogle af de hidtil ulovregulerede tvangsindgreb: fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation. Vi mener, det er et stort fremskridt, at de tvangsindgreb nu bliver lov-

reguleret, men vi mener, at man skal se på nogle ændringer under udvalgsarbejdet, bl.a. på kriminalitetskravet i forhold til nogle af indgrebene, hvor vi bl.a. omkring efterlysning ikke mener, at man skal kunne foretage en efterlysning i tv og andre medier, hvis der f.eks. er tale om almindeligt værtshusslagsmål eller andre mindre væsentlige forbrydelser.

Vi havde gerne set, at der samtidig kom regler for de tvangsindgreb, der ikke er specifikt lovregulerede – både de tvangsindgreb, der anvendes i dag, og de, som måtte opstå fremover som følge af ny teknologi osv. Men det håber vi så at vi kan se på på et senere tidspunkt, bl.a. at vi kan se på at få nogle regler for politiets fotografering af demonstrationer.

Generelt vil vi gerne benytte lejligheden til at gøre opmærksom på, at der er behov for en politilov, der også kan regulere politiets virksomhed på alle de områder, der ikke har med strafprocessen at gøre. I dag er politiet nødt til at se på nogle gamle regler fra forrige århundrede, og det har jeg i hvert fald hørt stor utilfredshed med fra mange i politiet.

Tom Behnke (FP):

Som det er nævnt, er det jo et ganske grundigt forarbejde, der ligger til grund for lovforslaget her. Og heldigvis for det. Det ser ud til, at man er landet nogenlunde på begge ben i den proces, som har drejet sig om at få moderniseret og foretaget en sproglig opstramning af den del af retsplejeloven, som vi i dag taler om. Og for mig at se er man landet ganske fornuftigt med det forslag, der her bliver lagt frem.

Det er også en modernisering i forhold til, at vi jo i dag på det kriminelle område har helt andre muligheder, at der foregår helt andre kriminalitetstyper, bl.a. når man tænker på den teknologi, der er udviklet, siden man sidst var inde og ændre i retsplejeloven, hvor alene hele Internetområdet kan bruges af de kriminelle, men jo også kan bruges i efterforskningøjemed og også kan bruges i forbindelse med efterlysning af personer eller måske udsendelse af advarsel om bestemte personer og deres adfærd. Så hele Internettet og tv-mediet er to ting, som det er ganske vigtigt, at man får lagt med ind i retsplejeloven, så den nye teknologi også er med og er omtalt.

Ellers er der jo tale om, som det bliver nævnt, småjusteringer, og ministeren har formentlig også været fristet til nogle steder at småjustere noget. Jeg kunne forstå på mange af de indlæg,

der har været, som jeg ikke skal gentage, hvor specielt Venstre og De Konservatives ordførere jo kom med nogle meget kvalificerede indlæg om de steder, hvor der kan være problemer i efterforskningsøjemed, at dér kan vi nok ikke helt undgå, at der vil blive en diskussion om at lave nogle små småjusteringer hist og her, sådan at det til sidst bliver et rigtigt godt forslag.

Jeg er også glad for, at man på de områder, som i dag er ulovregulerede eller ulovfæstede i forhold til efterforskningen, er landet på en sådan måde, så de mennesker, der i dag arbejder med det her, altså politiforbundene i Danmark, politimestrene og Politidirektøren osv., alle sammen faktisk siger, at de er glade for den model, man er nået frem til, fordi den afspejler den måde, som man allerede arbejder på i dag.

Det er jo egentlig betryggende at vide, at selv om det har været et ulovreguleret område, så har politiet altså været i stand til at holde sig inden for disse snævre rammer, som ministeren nu fremlægger i et lovforslag. Det er vi glade for.

Så er det også meget vigtigt, at vi på hele det her område holder os for øje, at der er en balance mellem den effektive efterforskning og så den enkeltes retssikkerhed. Hvor den balance lige præcis skal ligge, kan jo føre til mange timers saglig diskussion. Jeg ved ikke helt, om Dansk Folkepartis hr. Peter Skaarup har ret i, at vi måske skal trække lidt væk fra retssikkerheden og så mere over i, at vi skal have en effektiv efterforskning, men det kunne godt være, at vi et eller andet sted skulle gøre det.

Men det, der i hvert fald er helt sikkert og meget, meget vigtigt, er, at vi, i langt højere grad end tilfældet er i dag, går ind og giver nogle klækkelige erstatninger, hvis det er sådan, at man f.eks. har foretaget en uberettiget fængsling, hvis der er foretaget uberettigede efterforskningsskridt mod enkeltpersoner, som har virket krænkende.

Her kan vi jo se, at de erstatninger, der i dag bliver givet, simpelt hen er latterlig små, og dér bør man altså gå ind og sige: Jo, systemet kan lave fejl, systemet kan komme til at lave efterforskning mod en forkert person. Man kan endda komme til at varetægtsfængsle en forkert person i en kortere eller længere periode. Det kan ske. Det bør ikke kunne ske, men det sker. I de situationer, hvor det så undtagelsesvis sker, bør man gå ind og give en ganske betragtelig erstatning som et plaster på såret, sådan at man

i hvert fald på den måde får ryddet nogenlunde anstændigt op efter sig.

Vi er i Fremskridtspartiet som sagt positive over for forslaget, og vi glæder os til det fortsatte formentlig ganske grundige udvalgsarbejde.

Jann Sjørnsen (KRF):

Som de fleste ordførere har tilkendegivet her i dag, så er vi i lighed med disse positivt indstillede over for det lovforslag, som regeringen her har fremsat på baggrund af et særdeles grundigt udvalgsarbejde.

Vi kan i det store og hele tilslutte os forslaget, ikke mindst fordi vi mener, at regeringen har ramt en meget god balance mellem den enkeltes retssikkerhed og muligheden for politiet for at føre en effektiv efterforskning.

Jeg kan derfor begrænse mig til at sige, at når man så ser på høringssvarene, er der enkelte elementer, som også bliver fremdraget her fra forskellig side, som jeg også mener, at det er værd at tage fat på i det efterfølgende udvalgsarbejde.

I lighed med tidligere ordførere vil også jeg understrege, at specielt de bidrag, der går på, at ressourcetildelingen til politiet ikke følger med, når opgaverne måske bliver vanskeliggjort med nogle af de bestemmelser, som bliver indført med denne nye lovgivning for at øge retssikkerheden, er værd at tage fat på, også selv om ressourcespørgsmålet også må tages op i en anden sammenhæng, hvis der virkelig skal ske noget på det område.

Med disse få bemærkninger vil jeg tilsige en positiv udvalgsbehandling fra Kristeligt Folkepartis side.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Også her vil jeg gerne takke ordførerne for en positiv modtagelse af et stort og grundigt forberedt lovforslag, hvilket også flere ordførere har påpeget og ikke mindst hr. Aage Frandsen, som benyttede lejligheden til ligesom at opsummere, hvordan virkeligheden er i lov kvaliteten og lovtilblivelsen herinde efter den megen debat, der har været om det spørgsmål.

Der er altså meget af den større lovgivning, som forelægges for Folketinget, der har været grundigt forberedt igennem flere år i stående udvalg. Dette lovforslag her er et udtryk for, at det bestræber vi os i hvert fald i høj grad på inden for Justitsministeriets område.

Jeg vil godt benytte lejligheden til at sige, at når vi i Danmark har et så tillidsfuldt forhold, som jeg oplever det, mellem befolkningen og politiet, så tror jeg, at det i høj grad også hænger sammen med, at politiet altid ved, hvornår de holder sig inden for lovgivningsmæssige rammer, og befolkningen kender de magtbeføjelser, som politiet har til at retshåndhæve efter gældende regler.

Når vi nu udfylder et område, som ikke har været reguleret, er det jo ikke, fordi der hos mig og i regeringen er et behov for at stramme op i forhold til politiets efterforskningsmetoder. Nej, så er det simpelt hen for at lave en regulering, som i dag stort set svarer til god praksis for de efterforskningsmetoder, som politiet anvender. Derfor er den nye regulering, forslag om fotoforevisning, konfrontation, offentlig efterlysning og observation, som her gennemføres ved lov, jo på mange måder i høj grad udtryk for det, der svarer til god praksis i dag.

Moderniseringen og revisionen i forhold til bestemmelserne i retsplejeloven om edition og beslaglæggelse, er jo også forhold, der har været grundigt forberedt i Strafferetsplejeudvalget.

Jeg vil selvfølgelig gerne benytte lejligheden til at slynke mig at levære den positive tilkendegivelse, som kom fra hr. Aage Frandsen, videre til Strafferetsplejeudvalget, men i høj grad også til de dygtige sekretærer, som varetager opgaverne for vores stående udvalg, og som er medarbejdere i Justitsministeriet.

Hr. Nonbo var nervøs for, at jeg skulle komme til at opfatte ham som en nærmest tam løve, der lagde sig ned på ryggen og ville kløs på maven. Det er der ingen fare for, selv om jeg nok synes, at Venstres liberale løver er lidt tandløse for øjeblikket af frygt for at få taget alt for håndfaste standpunkter; man kunne jo komme til at skræmme vælgere fra sig, hvis vælgerne finder ud af, hvad man egentlig mener.

Så det lykkedes også hr. Nonbo i denne sag at balancere sig igennem uden egentlig at få fastlagt et synspunkt om substansen, det materielle indhold i det, vi behandler i dag. Det har vi oplevet nogle gange, og det er jo desværre en procedure, som Venstre gennemfører på alle områder, så vælgerne ikke ved, hvad Venstre mener. Ikke desto mindre så tror jeg da, at det nok skal lykkes undervejs og specielt ved tredjehåndbehandlingen, når der skal trykkes på knapperne, at fremkalde en reaktion fra den side af salen.

Til Hr. Aage Frandsen: Foruden det at se forslaget som eksemplarisk for god lovforberedelse så tager jeg det som udtryk for, at SF også på det her felt vil bidrage til vedtagelsen ved den endelige behandling.

Hr. Bendt Bendtsen stillede et konkret spørgsmål, som knyttede sig til fotoforevisning, og sådan som spørgsmålet blev formuleret af hr. Bendt Bendtsen, og sådan som jeg fik noteret det, så hang det sammen med, hvilken retssikkerhed der skulle være forbundet med fotoforevisning, og den retssikkerhed var altså, at forsvareren skulle være til stede, og her blev der spurgt, om der alene var tale om det, når der var en konkret sigtelse. Sådan som spørgsmålet her er formuleret, så må svaret jo være ja, for man har jo ikke en beskikket forsvarer, hvis der ikke er rejst en konkret sigtelse.

Så de spørgsmål, som hr. Nonbo, hr. Bendt Bendtsen og også hr. Tom Behnke stillede, vil være spørgsmål, som jeg er sikker på vil føre til en positiv afklaring under udvalgsbehandlingen, og som vil gøre, at vi får vedtaget lovforslaget med et meget bredt flertal.

Til fru Line Barfod, der på vegne af Enhedslisten fremførte synspunktet om, at det var nødvendigt at få set på de gamle politilove fra forrige århundrede, dér kan jeg love fru Line Barfod, at det vil blive grundigt vurderet i den politikkommission, som er nedsat, og som foruden at se på den organisatoriske opbygning af dansk politi med de 54 politikredse og den ledelsesmæssige struktur, som vi har i dansk politi, også skal se på behovet for en revision af de gamle politilove. Jeg vil så være i stand til, når vi går ind i det næste årtusinde, at vende tilbage til Folketinget med klare svar på det.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:
10) Første behandling af lovforslag nr. L 43: Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Afkriminalisering af prostitution m.v. samt kriminalisering af kunder til prostituerede under 18 år).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
 (Fremsat 8/10 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Else Marie Mortensen (S):

Det emne, som L 43 beskæftiger sig med, nemlig prostitution, er omgivet af mange myter, tabuer og fordomme. Det har også præget den offentlige debat op til den her første behandling. Der er vist ikke den presse-mæssige vinkel, der ikke har været anlagt for at belyse prostitution.

Det handler selvfølgelig om, at myter og tabuer sælger godt, men det er sjældent, at nogen beskæftiger sig med den kendsgerning, at der altid er to parter i en prostitutionshandel, nemlig den prostituerede og kunden eller rettere sagt måske mere korrekt: Den prostituerende.

Det er også sjældent, at der er nogen, der beskæftiger sig med de forskellige lag og de forskelle, der er i problemstillingerne individuel prostitution og begrebet prostitution. Baggrunden for lovforslaget er en klar deling af disse problemfelter, og derfor er retsvirkningerne også vidt forskellige.

Der er mange ting, vi ikke ved eller har en meget begrænset viden om på de her områder. Derfor er jeg også glad for, at satspuljeforligspartierne for halvandet år siden enedes om at afsætte midler til PRO-Centret, så vi kan fortsætte det forebyggende arbejde, rådgivningsarbejdet, det internationale samarbejde og indsamlingen af viden på det her område. Endelig håber vi også at kunne initiere noget egentlig forskning på nogle af de mere tilgrundliggende samfundsmæssige forhold, der gør sig gældende.

Noget af det, vi ved, er imidlertid, at skadevirkningerne ved prostitution er større, jo tidligere prostitutionsdebut der er tale om. Det afspejler sig også i forslaget.

Med det udgangspunkt, at vi betragter det første lag i problemstillingen, dvs. den individuelle prostitution, som et socialt problem eller måske mere korrekt som et symptom på et so-